

Del 2 Öppna delen**§ 27 Verksamhetsplan 2015 för Skärholmens stadsdelsnämnd**

Beslut: Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att

1. Verksamhetsplan inklusive bilagor och budget för år 2015 fastställs.
2. Omslutningsförändringar om 94,9 mkr fastställs.
3. Resultatenheter 2015 fastställs enligt bilaga 2.
4. Nämnden söker budgetjustering om 1,5 mnkr av central medelsreserv för skötselåtgärder i Sätmaskogens naturreservat.
5. Nämnden söker budgetjustering om 5,0 mnkr av central medelsreserv för tillgänglighetsåtgärder.
6. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
7. Ärendet omedelbart justeras.

Ärendet: Föreligger förvaltningens tjänstutlåtande, dnr 1.1/1356-2014.

Förslag till beslut: Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för moderaterna ett förslag till beslut enligt bilaga 1. Vice ordföranden Jan Jönsson (FP) anmäler för Folkpartiet ett förslag till beslut enligt bilaga 2.

Beslutsgång: Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar för förvaltningens förslag till beslut och hör att det finns tre förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut, Moderaternas förslag till beslut enligt bilaga 1 och Folkpartiets förslag till beslut enligt bilaga 2 och ställer dessa emot varandra. Ordföranden Lorena Delgado (V) hör bifall till förvaltningens förslag till beslut, samt bifall till beslut om omedelbar justering av ärendet.

Reservation från ledamoten Elisabeth Johnson (M) för Moderaterna, vice ordförande Jan Jönsson (FP) för Folkpartiet, ersättaren Erik Sihlberg (C) för Centerpartiet och ersättaren Mario Shevchenko (KD) för Kristdemokraterna.

Ersättaryttrande: Ersättaren Erik Sihlberg (C) anmäler för Centerpartiet ett ersättaryttrande enligt bilaga 3. Ersättaren Mario Shevchenko (KD) anmäler för Kristdemokraterna ett ersättaryttrande enligt bilaga 4.

Del 2 Öppna delen

Bilaga 1: Förslag till beslut, Moderaterna

Bilaga 2: Förslag till beslut, Folkpartiet

Bilaga 3: Ersättaryttrande, Centerpartiet

Bilaga 4: Ersättaryttrande, Kristdemokraterna

Bilaga 1: Förslag till beslut, Moderaterna

2015-01-29

Verksamhetsplan 2015 för Skärholmens Stadsdelsnämnd
Dnr:1.1/1356-2014Elisabeth Johnson, Tapani Juntunen
m.fl. (M)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar följande.

1. Stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige.
3. Därutöver anförs följande.

Vi Moderater tror på Skärholmen och oss som bor här. Vi är en viktig del av Stockholm med behov av fler bostäder, fler arbeten och en samhällsservice i ständig utveckling!

Vi nöjer oss inte bara med kommunal service utan anser att kvalitén på services är viktigare än utföraren och söker ständigt hur vi kan utveckla, förbättra och anpassa utbudet efter behoven. En mångfald av service är också en kvalité. Vi ser människor har olika önskemål och en lösning passar inte alla.

Moderaternas politik för fler jobb med låg skatt, trygg välfärd och en fungerande vardag har stockholmarnas förtroende. Det bekräftas av att Moderaterna fortsatt är kommunfullmäktiges största parti.

Vi vill fortsatt arbeta för en stark ekonomi i Skärholmen med god uppföljning och ett fokus på välfärdens kärna. Oavsett vem som är utförare, vill vi ha ordning och reda i välfärden. Vi moderater är nyfikna och vi nöjer oss inte med enbart en kommunal service utan vi ser en mångfald av utförare som en kvalitet och ett egenvärde i sig.

Glädjande är att det politiska motståndet mot infrastrukturprojekt som Förbifart Stockholm har fått backa, det lägger grunden för en fortsatt god utveckling för Skärholmen. Med företagsetableringar och ett utökat lokalt behov av arbetskraft under och efter infrastrukturprojektet genomförande. För att stärka företagsetableringar kommer vi verka för att en företagslots inrättas i förvaltningen lokalt. Med ansvar att verka för utökat lokalt näringsliv.

Lokalt behöver också långsiktigt möjlighet till högre utbildning etableras i området. Gärna en yrkesinriktad handelsutbildning. Glädjande är att det byggs just nu studentbostäder i stadsdelen. Det lägger också en grund för en kultur av högre utbildning. Vi tror det finns ett socialt och mentalt steg som behöver överbryggas till högre utbildning just i Skärholmen. Därför är denna fråga för oss prioriterad.

Under förra mandatperioden släppte ”byggproppen” just i Skärholmen glädjande nog, men det räcker inte. Mer bostäder behöver byggas. Vår moderata inställning är också att det ska byggas med variation, att både hyresrätter och bostadsrätter samt villor och radhus behövs. De kommunala bostadsbolagen spelar i bostadsbyggandet en viktig roll, men även de privata aktörerna behöver ges möjlighet till snabb hantering av ärenden gällande markanvisningar.

Sammanfattningsvis kommer vi under mandatperioden vara en konstruktiv progressiv opposition för valfrihet i välfärden, för ökat företagande lokalt, för etablering av högre utbildning, för mer bostadsbyggande och en variation i bostadsbyggandet. Vi kommer vara en kraft för en stark ekonomi med fokus på välfärdens kärna och kommer opponera mot allt obalanserat hanterande av skattemedel.

Vi tror på människors förmåga, mer än på politikens. Vi vill fortsätta att utveckla valfriheten. De avgörande besluten ska fattas av stockholmarna själva, oavsett om det gäller val av barnomsorg, skola och pedagogisk inriktning, vård- och omsorgsboende eller andra välfärdstjänster.

individuella behov och ta hänsyn till deras personliga önskemål. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt och att de ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg.

De boendeformer som erbjuds stadens äldre ska vara anpassade efter individuella behov. Servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till hög ålder kombinerat med ensamhet.

Tekniska hjälpmedel erbjuder nya möjligheter att underlätta för äldre och deras anhöriga att använda sin valfrihet och enkelt kunna välja mellan olika utförare. Alla biståndsbedömare ska därför ges tillgång till läsplatta som arbetsredskap för att genom e-tjänsten Hitta service ge stöd att välja äldreomsorg utifrån individuella behov och önskemål. De äldre skall också erbjudas möjlighet till TV-spelför att underhålla sina olika kompetenser bättre.

Kunskap om demenssjukdom ska stärkas på stadens demensboenden. Skärholmens arbete med att certifiera Sätra-Vård och Omsorg till ett Silviacertifierat boende har givit mycket gott resultat.

Äldres utsatthet ska uppmärksammas och motverkas. Stadsdelsnämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, polisen och äldrenämnden fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning
Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt att själva välja boende och korttidsboende samt utförare av daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning och personlig assistans.

Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade och visa på goda resultat.

Barns delaktighet i utredningsarbetet är ett viktigt utvecklingsområde som fortsatt ska prioriteras. Stadsdelsnämnden ska prioritera uppföljning av placerade barn och unga samt barn som lever med våld i nära relationer. Samverkan mellan skolan och socialtjänsten ska intensifieras för att uppnå en tydligare helhetssyn. Föräldrastödsprogram som Komet och ABC ska erbjudas föräldrar i förebyggande syfte. Även tonårsföräldrar. Stadens uppsökande arbete med bland annat fältassistenter ska fortgå och utökas.

Det drogförebyggande arbetet ska fortsatt prioriteras. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 24 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott. Arbetet med sociala insatsgrupper är prioriterat och samtliga stadsdelsnämnder ska använda denna arbetsmetod.

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och stadsdelsnämnden ska prioritera det förebyggande arbetet för att undvika att personer hamnar i hemlöshet, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning. Stockholms stads program för att motverka hemlöshet ligger till grund för stadens arbete. Under de senaste åren har en markant ökning skett av antalet personer från andra EU-länder och tredjelandsmedborgare som vistas i Stockholm utan försörjning och boende. Detta kräver ett ökat behov av insatser från socialtjänsten, bland annat i form av uppsökande verksamhet samt insatser från ideella föreningar.

Arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras. Det ska finnas ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar av vuxna som utsätts för våld alternativt vuxna som utövar våld. Det ska alltid inledas en utredning när socialtjänsten får kännedom om att ett barn lever med våld i nära relation.

Stadsmiljöverksamhet

Upplevelsen av Stockholm som en grön, ren och snygg stad ska öka. Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske

inom 24 timmar efter anmälan. Snöröjning och is-bekämpning under vintertid skall prioriteras.

Tillgänglighetsfrågorna ska vara en naturlig beståndsdel i den dagliga verksamheten. Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas.

Stadsdelsnämnden ska fortsätta arbetet för idéburen stadsförbättring. Målet är att använda stadsrummet mer genom att förbisedda delar av stadsmiljön och fastigheter öppnas för utvecklingsprojekt i begränsad skala som ger stockholmarna en möjlighet att påverka sin närmiljö. Det kan handla om att ta en oanvänd gräsyta mellan fastigheter i bruk för stadsodling, att temporärt tomma lokaler används som gallerier och scener eller att ogästvänliga betong- och asfaltsytor rustas upp för att kännas välkomnande och kunna utnyttjas som offentliga platser.

Ekonomiskt bistånd

Stadsdelsnämnden ska i handläggning av ekonomiskt bistånd bedriva ett aktivt och evidensbaserat arbete. Stort fokus måste ligga på att minska biståndsberoendet och bistå i arbetet med att gå från bidrag till egen försörjning. Det är av stor vikt att aktivt följa och utveckla rutiner för att motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Arbetet med ekonomiskt bistånd ska utgå från ett tydligt barnperspektiv.

Arbetsmarknadsåtgärder

Stadsdelsförvaltningen ska planera för att erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterferier. I Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige avsätts 50 miljoner kronor centralt för en särskild satsning på feriearbeten. Staden ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar.

Invandring berikar Stockholm. Det är positivt, välkommet och nödvändigt att människor söker sig till Stockholm. Den som kommer till Stockholm från ett annat land ska få en reell möjlighet till etablering. Därför måste mottagandet av nyanlända syfta till integration, arbete och delaktighet.

Bilaga 2: Förslag till beslut, Folkpartiet

Skärholmens stadsdelsnämnd 2015-01-29

Ärende

Verksamhetsplan 2015 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Jan Jönsson (FP), vice ordförande

Cecilia Carpelan (FP)

Zazan Sanli (FP)

Förslag till beslut

att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut

att därutöver anföra följande

Folkpartiet i Skärholmen prioriterar stadsdelsnämndens kärnverksamheter, förskola, äldreomsorg, stöd och service till funktionsnedsatta, socialtjänst och skötsel av gator och torg. Det är Stadsdelsnämndens främsta ansvar att se till att kommunens välfärdsservice håller en hög kvalitet för medborgarna. Därför har vi under valrörelsen varit noga med att inte lova allt åt alla. Det har däremot den nya rödgrönrosa majoriteten gjort och resultatet har därför blivit en budget och en verksamhetsplan utan satsningar på de viktigaste verksamheterna.

Folkpartiet anser att människors behov bäst tillgodoses om man får välja själv. Skärholmsborna gillar valfrihet. Majoriteten av invånarna i Skärholmen som behöver hemtjänst, har valt en privat utförare. Många går i fristående förskolor. Över en tredjedel av gymnasieeleverna har valt en fristående gymnasieskola. Flera vårdaktörer och omsorgsboende i privat regi finns sedan många år i stadsdelen. Årets verksamhetsplan är dock kliniskt rensad från orden valfrihet och mångfald. Tidigare uppdrag till Medborgarkontoret och andra verksamheter att ge stöd till Skärholmens medborgare att kunna tillvarata sina rättigheter och göra aktiva val av välfärdstjänster är nu bortstrukna. Inte

ens andra rödgrönt styrda kommuner i länet går så här långt i sin ideologiska kamp mot alternativ i välfärden. Den vänsterinitierade utredning som nu pågår om stopp för privata alternativ gör oss mycket oroliga.

Stadsdelsutveckling

Folkpartiet anser att Skärholmen behöver utvecklas, med fler bostäder och bättre infrastruktur. Bostadsprojekten längs med Skärholmsvägen och Vårbergsvägen behöver snarast komma igång. Spårväg Syd behöver påbörjas, Förbifart Stockholm byggas och fler busslinjer etableras. När dessa projekt står klara kommer Skärholmen att vara en mycket viktig kommunikationspunkt i länet. Både bostadsrätter, hyresrätter, studentbostäder, radhus och villor behöver byggas. Här ska finnas plats för alla slags människor, såväl individer som olika slags familjebildningar.

Stadsdelsnämnden har ett viktigt uppdrag att driva på staden för fler bostäder i Skärholmen. Därför har stadsdelsförvaltningen tidigare haft som en viktig uppgift att samarbeta med Exploaterings- och Stadsbyggnadsförvaltningen. Alliansen tillsatte en särskild tjänsteman på Exploateringskontoret för förbättrad samverkan. I årets verksamhetsplan är alla sådana uppdrag bortstrukna. Istället har planerna för Skärholmens utveckling reducerats till fler graffittiväggar och ett nämndutskott.

Folkpartiet ställer sig negativa till att inrätta öppna klotterväggar i stadsdelen. De studier som stiftelsen Tryggare Sverige, som Skärholmens Brottsförebyggande råd samarbetat med, visar att klotter och skadegörelse ökar i närheten av de väggar som hittills öppnats på olika håll i Sverige och Europa. Tryggare Sverige påpekar att för att öppna väggar ska ha en chans att bli bra krävs anställd personal och förstärkt städning i närområdet. Innan väggar öppnas måste invånarna ges möjlighet att säga sitt. Vilka regler ska gälla för det som målas på de öppna väggarna. Vilka budskap kommer att accepteras? Politiska, rasistiska, sexistiska, kommersiella, populistiska, satiriska, religionsfientliga budskap? Detta är viktigt att ha klart för sig innan väggarna öppnas. Vem avgör vad som ska accepteras i det offentliga rummet?

Vi ser hellre att fler ytor i stadsmiljön, som gångtunnlar och andra kommunala väggytor, upplåts till konstprojekt under professionell ledning. Även skärholmsborna har rätt att omges

av en stadsmiljö med professionell konst. Det ska också vara möjligt för skärholmsborna att komma med synpunkter på konst som sätts upp. Öppna väggar innebär att invånarnas inflytande över vad de kommer att mötas av i sin vardag blir obefintligt.

Förskola

Förskolan har ett viktigt uppdrag som lekfullt lärande. Språkutveckling, vidgade referensramar om samhället, matematik, teknik och naturvetenskap är viktiga fokusområden för förskolan. Förskolan har också ett mycket viktigt värdegrundsuppdrag, som bland annat innefattar jämställdhet och genus, mänskliga rättigheter och demokratiska värden. Folkpartiet sätter båda dessa uppdrag främst. Den rödgrönrosa majoriteten har i sin verksamhetsplan tonat ner förskolans lärande uppdrag, vilket vi beklagar. Förskolornas kompetensutveckling ska styras av de utvecklingsområden som respektive förskola identifierar, liksom nya forskningsrön, nya lagar och riktlinjer.

Under valrörelsen har den rödgrönrosa majoriteten varit mycket tydliga med att det som kommer att märkas först är mindre barngrupper. I kommunfullmäktiges budget fanns dock inga minskningar med vare sig för 2015, 2016 eller 2017. Skärholmen har haft några av Stockholms minsta barngrupper. I den nya verksamhetsplanen framgår nu att Skärholmen kommer att ha något större barngrupper (16,3) jämfört med kommunfullmäktiges mål (16). Detta går inte, hur man än räknar, ihop med löften om kraftigt minskade barngrupper i Skärholmens förskolor.

Att höja andelen förskollärare är viktigt. Detta kommer att kräva både lönehöjningar och möjlighet till kompetensutveckling och karriär. Folkpartiet har därför föreslagit att Förste förskollärartjänster ska inrättas i förskolan. Den nya rödgrönrosa majoriteten inrättar tyvärr inga sådana karriärtjänster. Samtidigt som det finns en mycket bra poäng med att låta andelen förskollärare stiga innan barnskötare tillsvidareanställs i förvaltningen, noterar vi att detta helt går emot de ambitioner om fasta anställningar som den rödgrönrosa majoriteten säger sig stå för. Det kommer att dröja innan andelen förskollärare nått upp till målet på 41 % och under tiden kommer alla medlemmar inom Kommunals avtalsområde att få finna sig i allmänna visstidsanställningar,

som de rödgröna på riksplånet säger sig vilja avskaffa. Vi noterar att man i denna fråga talar med kluven tunga.

Clavis är en kvalificerad verksamhet som fler föräldrar till barn med autism behöver få information om.

Socialdemokraterna gick till val på att hela deras föreslagna skatteköjning på då 15 öre skulle gå till förskolan och skolan. Sedan kom de till makten. Skatteköjningen blev 35 öre, men satsningarna mindre. Trots allt tal om satsningar på förskolan och skolan sätts de istället på bantningskur. Det är något vi inte tänker acceptera. Nu ser vi dessutom att den rödgrönrosa majoriteten, utan dialog i stadsdelsnämnden, avskaffat utskottet för förskola och fritid. En av stadsdelsförvaltningens viktigaste och största verksamheter är tydligen inte intressant längre?

Äldreomsorg

Att ett tillagningskök inrättas i Sättra vård- och omsorgsboende är mycket bra. Maten är en mycket viktig del för att främja hälsa och trivsel i äldreomsorgen. Vi önskar även fler innovativa inslag, som t ex dataspel för äldre som visat sig kunnat lindra effekterna av demens. Vi ser gärna en större satsning på helgarbetande ungdomar som under 2014 bidragit till mycket glädje för de boende.

Trots de mycket höga ambitionerna som uttalats av de rödgrönrosa partierna i många år, och i synnerhet under valrörelsen, märks inget av detta i årets verksamhetsplan. Det står inget om generösare biståndsbedömning, trots att det varit ett löfte.

Alla har rätt till ett bra boende. Vi vill låta alla äldre över 85 år som så vill få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Nu får stadens äldre istället ett "trygghetslöfte" av ytterst oklar innebörd och med mycket svag finansiering. Servicehusens framtid är fortfarande extremt osäker.

Folkpartiet sätter kvalitet före ideologi. Den nya majoriteten har genomfört ett antal ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av äldreboenden i olika delar av staden. Undantagslöst har de boenden som tagits tillbaka i egen regi varit välfungerande och väl omtyckta, och

undantagslöst har motiveringen från majoritetens sida varit ytterst bristfällig.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

För Folkpartiet är det en självklarhet att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva som andra. Bedömningen av stöd och service till personer med funktionsnedsättning måste bli mer likvärdig och rättssäker. Handläggarna måste få möjlighet till ökad specialisering inom en viss typ av funktionsnedsättning.

Hade Folkpartiets budget gällt så hade deltagare i daglig verksamhet fått höjd habiliteringsersättning, friskvårdsbidrag och möjlighet till friskvård på arbetstid. Vi hade höjt beloppsgränsen för ledsagares omkostnader och tydliggjort riktlinjerna för att bland annat säkerställa föräldrars rätt till ledsagning till barnens aktiviteter.

Hälsa och Trygghet

Skärholmen har en hög andel rökare och personer med övervikt. Även spelberoende är ett stort problem. Barnens hälsa är sämre än snittet för Stockholms län. Folkpartiet vill därför fortsätta de hälsofrämjande och förebyggande insatserna, i samarbete med Landstinget och civilsamhället. I majoritetens verksamhetsplan nämns endast hälsoinsatser för kommunens egna anställda.

Det är viktigt att stadsdelsnämnden arbetar övergripande kring trygghetsfrågorna i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar. Prioriterade områden inkluderar arbetet mot olaglig mopedkörning, snabb bortforsling av utbrända bilar och bättre möjligheter för medborgarna att anmäla klotter, trasig belysning och andra brister i stadsmiljön. Den lokala polisen ska vara synlig och så ofta som möjligt finnas på platser där många människor rör sig, som i våra centrummiljöer för att skapa kontakt med invånarna.

Den rödgrönrosa majoritetens satsning på öppna graffittiväggar oroar eftersom studier på området pekar på ökat klotter och skadegörelse i närområdet och en fungerande öppen vägg kräver anställd personal som sköter om den.

Att Vänsterpartiet som enda parti i Sveriges riksdag pläderar för en avkriminalisering av bruk av narkotika i sitt partiprogram är mycket oroande, med tanke på att trenden i

Stockholm och Skärholmen visar på ökande narkotikamissbruk, främst bland unga.

Våld i nära relationer måste uppmärksammas mer. Hemtjänstpersonal bör utbildas i att våga se och våga anmäla våld i nära relationer som drabbar äldre. Stadsdelsnämnden ska föra en dialog med hyresvärdar och uppmuntra dem att ansluta sig till projekt till mot våld i hemmet, till exempel projektet Huskurage. Hedersvåld är ett allvarligt och i många fall dödligt våld som aldrig kan accepteras. Folkpartiet vänder sig starkt mot Feministiskt initiativs märkliga inställning att begreppet ska tas bort ur brottsbalken.

Individ- och familjeomsorg

Situationen för många socialsekreterare är pressad, och personalomsättningen är för hög. Pengar behöver skjutas till, men det räcker inte. För att behålla socialsekreterarna krävs att stadsdelsnämnden arbetar aktivt och ambitiöst med ledarskap, handledning och karriärmöjligheter. Precis som i andra yrken där man arbetar med människor i utsatta situationer är möjlighet till handledning och professionellt stöd viktigt. Den nya majoriteten uppvisar en påfallande brist på snabb och aktiv handling.

Utsatta barn måste få ökat stöd. Folkpartiet välkomnar att den rödgrönrosa majoriteten fortsätter att arbeta med 24-timmarsgaranti för socialtjänstens och polisen kontakt med unga som polisanmäls för brott. Vi noterar samtidigt att alla skrivningar om socialtjänstens viktiga uppdrag för att särskilt följa upp barns skolgång, både i socialtjänstens utredningar och för barn som placerats i HVB- eller familjehem, tagits bort. Forskning visar entydigt att barnens skolframgång har avgörande betydelse för framtidsutsikterna, i synnerhet för barn som samhället omhändertagit. Skolan är en skyddsfaktor. Folkpartiet beklagar att den rödgrönrosa majoriteten inte prioriterar denna fråga i verksamhetsplanen.

Kultur, barn och fritid

Skärholmens invånare ska ha tillgång till kultur som alla andra invånare i staden. Det bör också vara en strävan att fler ska hitta till de stora och många kulturinstitutionerna i innerstaden. Professionella kulturutövare ska ha goda möjligheter att verka i vår stadsdel. När den offentliga miljön tas i anspråk kan detta gärna ske i samarbete med barn, unga och civilsamhälle, men

med professionell ledning och genom ett demokratiskt förankrat arbetssätt.

Folkpartiet har i sin budget anslagit medel för en rejäl utbyggnad av de framgångsrika orkesterskolorna El-Sistema. Under föregående mandatperiod talade sig de rödgröna varma för El-Sistema och föreslog att detta snarast skulle införas i alla skolor. Efter valet har glöden tydligen falnat eftersom El-Sistema inte fick någon som helst anslagsökning och ambitionen sänktes till att enbart bibehålla nuvarande satsning. Istället har ofta välmående familjer fått en sänkning av sin avgift till Kulturskolan. De pengarna hade kunnat satsas på mer El-Sistema i Skärholmens skolor.

Folkpartiet har föreslagit att Stadsteatern i Skärholmen utvidgas till ett Allkonsthus i Söderort med plats för bland annat Berättarministerium, El-Sistema och "Rum för barn". Den rödgrönrosa majoriteten i Skärholmen har istället lovat medborgarna ett fristående "Folkets hus" (förutom ett operahus på Vårbergstoppen) med gratis lokaler för föreningar. Det vore i och för sig trevligt. Problemet är bara att i kommunfullmäktiges budget finns inga pengar avsatta för detta mångmiljonprojekt, än mindre i stadsdelsnämnden budget. Det enda som står finns i direktiven till Stadsteatern AB, om att under perioden fram till 2017 utreda möjligheterna att göra Skärholmens stadsteater till ett kulturhus. Hur ska majoriteten i Skärholmen infria sitt löfte till de förväntansfulla föreningarna?

Barns läsning ska uppmuntas. Folkpartiet har därför föreslagit att staden anordnar en tävling för författare där priset till författaren är att boken delas ut till alla barn i grundskolan. Alla barn ska kunna delta i fritids- och idrottsaktiviteter på lika villkor. Hade Folkpartiets budget gällt så hade stadsdelarna fått resurser för att utvidga fritidspengen för barnfamiljer med ekonomiskt bistånd till en bredare åldersgrupp. Vi tror att pengarna hade gjort mycket mer nytta för detta ändamål än att anställa byråkrater i form av kultursekreterare.

arbetsmarknadsnämnden fortsätter att arbeta för att slussa personer från bidragsberoende till arbete.

Hade Folkpartiets budget gällt så hade stadsdelarna fått resurser för att låta personer med ekonomiskt bistånd behålla 35 procent av intjänad arbetsinkomst utan att det hade påverkat rätten till bistånd. Unga vuxna ska kunna påbörja ett självständigt liv, inte behöva försörja sina föräldrar. Vi vill att unga under 21 år som bor hemma hos sina föräldrar ska kunna tjäna ett obegränsat belopp utan att det påverkar den övriga familjens rätt till försörjningsstöd.

Stadsdelsnämnden ska fortsätta satsningen på feriejobb och fördjupa dialogen med det privata näringslivet. Vi anser att Skärholmens stadsdelsförvaltning ska samarbete kring sommarjobben med andra förvaltningen i staden så att våra ungdomar ges möjlighet till sommarjobb runt om i staden. Det finns ett stort värde i att möta nya människor och finna nya perspektiv i en annan del av staden.

Stadsdelsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare för framtidens arbetskraft. Nämnden ska börja anställa studenter enligt den modell för studentmedarbetare som finns i ett flertal länder, där studenter arbetar några timmar i veckan vid sidan om sina studier, med uppgifter som ligger i linje med studierna. Stadsdelsnämnden ska börja anställa ungdomar enligt det avtal om yrkesintroduktionsanställningar som nåtts mellan arbetsmarknadens parter.

Majoritetens satsningar och begreppsvärld

De enda tydliga satsningar som finns i den rödgrönrosa majoritetens verksamhetsplan består i fem (!) nya projektanställningar till en kostnad av 2,5 miljoner kronor. Flera av uppdragen ställer vi oss tveksamma till och även om en del av dem kan vara behjärtansvärda menar vi att stadsdelsförvaltningens kärnverksamheter ska prioriteras. I första hand skulle pengarna ha behövts till fler socialsekreterare i utredningsenheterna för barn och ungdom.

Att en handlingsplan i stadsdelsnämndens demokratiutskott ska lösa problemet med låg valdeltagande i Skärholmen finner vi mycket osannolikt. Vi vill se en expertutredning som kommer med förslag med vetenskapligt stöd, inte mer diskussioner politiker emellan.

Som syftet med ”Rena Rama Skärholmen” är formulerat kan vi inte ställa oss bakom det. Här står att det ska stärka ”den sociala och demokratiska sammanhållningen”. En demokrati bygger på att medborgarna får ha olika uppfattningar och att olika uppfattningar bryts mot varandra. ”Demokratisk sammanhållning” kan tolkas som en strävan mot att alla som bor i Skärholmen ska tycka lika, en inställning som vi kraftfullt vänder oss emot.

Vi välkomnar att Ungdomsrådet får nytt liv. Vi hoppas denna gång att nämndens politiker tar sitt ansvar och går på möten som rådet bjuder in till. Tidigare år har Folkpartiet i många fall varit ensamt representerat på många av de möten de bjudit in till. Att Ungdomsrådet ska arbeta för att ”öka organiseringen bland ungdomar” ställer vi oss dock tveksamma till. ”Organisering” är ett begrepp som huvudsakligen används inom fackliga och vänsterradikala rörelser. Som liberaler menar vi att alla ungdomar har rätt att vara fria att ha sina politiska uppfattningar, eller att inte ha någon uppfattning alls, precis som att de måste få bestämma själva vilka föreningar de går med i eller om de vill stå fria från föreningslivet. Det kan aldrig vara en uppgift för en politiskt tillsatt nämnd att se till att ungdomar ”organiseras”, det är upp till partier, fackförbund och föreningar att sköta.

Ett annat begrepp som den rödgrönrosa majoriteten behöver förtydliga är att verksamheter ska arbeta med ”antirasism”. Folkpartiet ställer sig helt bakom att alla verksamheter ska verka för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna. Främlingsfientlighet, rasism, fördomar och hets mot olika minoriteter och folkgrupper i alla dess former ska bekämpas. Begreppet ”antirasism” används dock av flera vänsterradikala gruppers ibland våldsamma kamp mot bland annat liberala partier. Ung Vänster definierar ”antirasism” som en politisk kamp mot marknadsekonomin, hand i hand med klasskampen. Folkpartiet i Skärholmens valarbetare har fått erfarit våld i ”antirasismens” namn på Skärholmens torg. Detta är bara ett av flera begrepp som lyfts in i verksamhetsplanen och som behöver definieras tydligare för att de inte ska kunna missbrukas.

Bilaga 3: Ersättaryttrande, Centerpartiet

Ersättaryttrande Skärholmens stadsdelsnämnd 2015-01-29, verksamhetsplan 2015.

Centerpartiet står för en närodlat politik där beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Vi har en vision om ett Stockholm och Skärholmen som är livfullt, tätt, öppet och grönt. En stad och stadsdel där företagsamhet frodas, människor upplever frihet och alla är välkomna. Vi vill ha ett frihetligt Stockholm där människors egen vilja och rätt att välja kvalitativ verksamhet står i centrum. Medborgarens behov måste stå i centrum och människors idéer för hur staden ska byggas och utvecklas tas om hand. Valfrihet skapar konkurrens vilket i sin tur leder till bättre kvalitet, fler småföretagare, tillväxt och mångfald. Rätten att välja kvalitativ skola, vård och omsorg bör vara grundläggande. En stad där ekonomisk tillväxt är långsiktigt hållbar ger förutsättningar för effektiv politik mot klimatförändringarna.

För Skärholmen önskar Centerpartiet särskilt bl.a. att:

- att ambitionen kring upphandling av livsmedel och mat till förskolor, skolor och äldreboenden höjs. Den mat som handlas upp ska möta samma krav avseende djurhållning och miljö som ställs på svenska livsmedelsproducenter,
- att förskolor erbjuder egna kolonilotter där barnen, som en del av den pedagogiska verksamheten, kan odla exempelvis sin egen sallad,
- att vi fortsätter förtäta i kollektivtrafiknära lägen och bygger bilfritt där så är möjligt.
- att spontana kulturyttringar och utsmyckningar hanteras mer överseende av stadsdelsförvaltningen.
- att inte anställa en kultursekreterare i varje stadsdelsförvaltning att hantera sådant

som kulturkonsumenter kan göra själva, utan att istället satsa de 7 miljonerna på projektledare för idéburen stadsförbättring. I övrigt hänvisar vi till vårt budgetförslag *Centerpartiets förslag till budget 2015* som skiljer sig på några punkter från majoritetens. Dels budgeterar vi mindre för förskoleverksamhet, äldreomsorg, LSS-insatser samt individ och familjevård genom allmänna effektiviseringar. Dels så budgeterar vi mindre för stadsdelsnämndernas arbetsmarknads-åtgärder genom allmänna effektiviseringar samt prioritering av riktiga jobb framför insatsbetonade visstidsjobb för arbetslösa. Vi säger nej till besparingarna på *Äldre direkt* och satsar 17 miljoner mer än majoriteten på stadsmiljö och idéburen stadsutveckling.

Jag hade röstat nej till majoritetens budget ifall jag haft rösträtt.

Erik Sihlberg (c), ersättare i Skärholmens stadsdelsnämnd

Bilaga 4: Ersättaryttrande, Kristdemokraterna

2015-01-28

Verksamhetsplan 2015

Mario Shevchenko (e.y.)

Ersättaryttrande

Om jag hade haft rösträtt skulle jag ha yrkat enligt följande:

1. Att avslå Skärholmens stadsdelsnämnds förslag till beslut
2. Skärholmens stadsdelsnämnd ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Kristdemokraternas budgetreservation i kommunfullmäktige
3. Att därutöver anföra följande:

Stadsdelsnämnderna har en viktig roll i staden genom att vara en lokal länk samt ansvara för dialog mellan medborgare och stadens organisation och förtroendevalda. Nämnderna ansvarar för många av de frågor som påverkar människors vardag och välfärd. Kristdemokraterna värnar valfriheten inom barnomsorg, skola och äldreomsorg. Vi vill minska barngruppernas storlek i förskolan och erbjuda alla som är över 85 år och som så önskar rätt till äldreboende. Det är viktigt att Stockholm är rent och snyggt. Vi avvisar därför bestämt majoritetens beslut att minska Stockholms stads budget för att hålla staden ren med 42 miljoner.

Förskoleverksamhet

Barnomsorgen finns till för barnen och inte tvärtom. Föräldrar ska kunna välja den barnomsorg som är bäst för deras barn. Det kan handla om både förskola och pedagogisk omsorg i hemmet i form av dagbarnvårdare, flerfamiljssystem eller egen omsorg. Föräldrarna ska ha tillgång till god information om olika utförare och olika former av barnomsorg för att kunna göra ett aktivt val. Fristående och kommunala verksamheter ska behandlas lika. Stockholms stad ska erbjuda vårdnadsbidrag till de föräldrar som väljer att på egen hand sköta omsorgen om sina barn.

Förskolans organisation ska säkerställa att alla barn blir sedda och känner sig trygga. Små barngrupper är viktigt för att barn ska kunna knyta an och känna trygghet och arbetsro. Inte minst är det viktigt för de yngsta barnen. Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör därför inte vara fler än 12 barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) bör inte bestå av fler än 15 barn. Kristdemokraterna har avsatt 50 miljoner kronor för detta ändamål i vår budget för Stockholms stad 2015. Det tillsammans med en schablonökning på 96,7 miljoner kronor är ett rejält steg framåt i arbetet mot mindre barngrupper i förskolan. Vi noterar att majoriteten eftersträvar mindre barngrupper men saknar en finansieringslösning.

Lärandet förutsätter trygghet och omsorg. Den delen måste prioriteras när alltmer fokus läggs på språk och matematik. Kristdemokraterna vill lyfta omsorgsperspektivet mer än vad som görs idag.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Den öppna förskolan är en uppskattad och efterfrågad verksamhet. Den erbjuder viktig stimulans och gemenskap till barn och stöd och utbyte till föräldrar och dagbarnvårdare. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas i samarbete med frivilligorganisationer.

Fler familjecentraler bör inrättas där mödravårdscentral, barnavårdscentral och socialtjänsten kan samverka för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa och stötta familjer på olika sätt.

Äldreomsorg

Rätten att bestämma över sin egen vardag upphävs inte vid någon viss ålder. Vi har alla olika behov och önskemål. Vi välkomnar privata, ideella och kooperativa alternativ. Mångfalden av aktörer inom välfärden ökar kvaliteten och förbättrar verksamheterna.

Valfriheten har skapat alternativ som är tillgängliga för alla, inte bara för personer med höga inkomster. Varje människa har unika önskemål och förutsättningar. Utan konkurrens får vi ingen verklig valfrihet och valmöjligheterna blir betydligt färre. Vi ser med stor oro på att valfriheten inom välfärden succesivt minskar.

Kristdemokraterna vill införa en äldreboendegaranti. Alla som är 85+ ska ha rätt till äldreboende, utan biståndsbedömning. Vi avsätter 50 miljoner kronor för detta ändamål i budgeten för Stockholms stad 2015.

Hemtjänsten är avgörande för att många äldre ska ha möjlighet att fortsätta bo kvar hemma.

Kristdemokraterna vill utöka valfriheten för val av servicetjänster inom hemtjänsten. Det ska inte enbart vara enkelt att välja utförare av hemtjänst utan också vilken typ av tjänster man behöver hjälp med. Vi vill förenkla biståndsbedömningen och erbjuda alla över 80 år sex timmar att fritt förfoga över vad gäller olika servicetjänster.

Kristdemokraterna vill öka välbefinnandet inom äldreomsorgen genom god mat, utevistelser och kulturupplevelser. Vi avsätter tio miljoner kronor för detta i budget 2015. Vi vill vidare att Äldre direkt även framöver ska vara öppet på helger. Vi beklagar att majoriteten sparar två miljoner kronor på detta i stadens budget.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadens arbete ska präglas av tydligt brukarfokus. Alla personer med funktionsnedsättning ska erbjudas en god omsorg, stöd och service. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och syfta till att skapa förutsättningar för självständighet och delaktighet i samhället. Den enskildes rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid ska följas.

Staden bör utreda förutsättningarna för personer över 65 år att fortsätta delta i daglig verksamhet, i första hand för personer med psykisk ohälsa. Deltagarna i daglig verksamhet ska ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete.

Personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens nämnder, bolag och samarbetspartners. Här är Stockholms stads bemötandeguide, som har tagits fram av socialnämnden i samråd med funktionshinderrörelsen, ett viktigt redskap.

Kristdemokraterna har tidigare drivit igenom att inriktningen vid större bostadsexploateringsprojekt ska vara att projekten innehåller en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning boenden för personer med funktionsnedsättning. Majoriteten har beslutat att denna princip ska gälla för projekt med fler än hundra lägenheter. Kristdemokraterna välkomnar detta förslag.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Föräldrastödinsatser ger goda effekter. Forskning visar att den största förebyggande effekten, för att barn inte ska få problem senare i livet, nås om insatser som föräldrastödsprogram riktas till alla familjer/vårdnadshavare. Det är samtidigt viktigt med riktade insatser till enskilda familjer och gruppstödinsatser till utsatta barn respektive föräldrar som brister i sitt föräldraskap.

Fältassistenter är en nödvändig resurs i stadens preventiva arbete med ungdomar. Deras mycket viktiga arbete med ungdomar i staden ska stödjas och i vissa stadsdelar utökas. Kristdemokraterna stöder den nya majoritetens satsning på fler fältassistenter. Vi vill också att Alliansens satsning på att fältassistenterna ska ha en tydlig närvaro i tunnelbanan fortsätter.

Stadsdelsnämnderna ska stödja ideella krafter som verkar för trygghet, till exempel nattvandrare.

Stadsmiljöverksamhet

Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. På Kristdemokraternas initiativ finns nu appen Tyck Till som gör det lätt att felanmäla bland annat nedskräpning och klotter. Stadsdelsnämnderna ska samverka sinsemellan och med trafiknämnden för att hela staden ska vara snygg och välskött. Stadens städgaranti ska gälla, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan.

Kristdemokraterna avvisar bestämt den nya majoritetens förslag att minska Stockholms stads budget för att hålla staden ren med 41 miljoner.

Arbetsmarknadsåtgärder

Staden ska erbjuda ungdomar feriearbeten under både sommar- och vinterferier. Det är viktigt att staden eftersträvar att ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete. Staden ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar.